

Phẩm 8: Đi Lại

Bấy giờ, Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn! Lai khứ nghĩa là gì?

Phật đáp:

–Lai nghĩa là hướng tới. Khứ nghĩa là bỏ đi. Nếu không hướng tới, bỏ đi thì không đến, không đi, đấy là hành xứ của bậc Thánh. Lai nghĩa là si, khứ nghĩa là không si. Không phải si, không phải là không si, đấy là hành xứ của bậc Thánh. Lai là hữu vi, khứ là vô vi. Không hữu vi, không vô vi, đấy là hành xứ của bậc Thánh. Lai nghĩa là thức, khứ nghĩa là phi thức. Chẳng phải thức, chẳng phải là phi thức, đấy là hành xứ của bậc Thánh. Lai nghĩa là danh sắc, khứ là không phải danh sắc. Không phải danh sắc, không phải là không danh sắc, đấy là hành xứ của bậc Thánh. Lai nghĩa là sáu nhập, khứ là không phải sáu nhập. Không phải nhập, không phải là không nhập, là hành xứ của bậc Thánh. Cho đến lo, buồn, mệt mỏi cũng lại như vậy.

Này Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi! Lai nghĩa là ngã, khứ nghĩa là vô ngã. Chẳng phải ngã, chẳng phải là vô ngã, không đến, không đi, là hành xứ của bậc Thánh. Lai nghĩa là thường, khứ nghĩa là không thường. Chẳng phải thường, chẳng phải là không thường, là hành xứ của bậc Thánh. Lai nghĩa là đoạn, khứ nghĩa là không đoạn. Chẳng phải đoạn, chẳng phải là không đoạn, là hành xứ của bậc Thánh. Lai nghĩa là có, khứ nghĩa là không. Chẳng phải có, chẳng phải không, là hành xứ của bậc Thánh.

Này Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi! Nghĩa của lai, khứ là như vậy.

Đức Phật liền nói kệ:

*Nghĩa lai, khứ không tướng
Các pháp cũng như vậy
Không biết, không thể nói
Gọi là pháp lai khứ.*

M

Phẩm 9: TRUNG ĐẠO

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Bấy giờ, Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn! Phật nói không có hai pháp. Tất cả Thanh văn, Duyên giác, Bồ-tát đều không nghi hoặc, đều biết trung đạo, cho đến phàm phu cũng có thể phát sinh lòng tin.

Phật bảo Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi:

–Minh, vô minh là không hai. Do không hai cho nên không thành ba trí. Nay Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi! Đấy gọi là trung đạo đầy đủ, chân thật quán các pháp.

Hành, không hành là không hai. Do không hai cho nên không thành ba trí. Nay Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi! Đấy gọi là trung đạo đầy đủ, chân thật quán các pháp. Thức không phải thức, cho đến già, chết, không phải già, chết là không hai cũng lại như vậy.

Này Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi! Nếu vô minh có, thì chỉ là một bên, còn nếu vô minh không thì cũng là một bên. Vậy, khoảng giữa của hai bên này, không có sắc, không thể thấy, không có xứ, không tương, không tương đối đãi, không tương nêu lên. Nay Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi! Đấy gọi là trung đạo. Hành, thức, cho đến lão, tử cũng lại như vậy.

Này Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi! Đấy là trung đạo đầy đủ, chân thật quán chánh pháp. Các pháp không hai. Không hai có nghĩa là gì? Nghĩa là Mạt-đà-ma (*Mạt nghĩa là chừa, không. Đà-ma nghĩa là trong, giữa. Chỗ vướng chấp ở giữa. Đó là Mạt-đà-ma*). Vì sao? Vì không chấp giữ nơi thường kiến, hữu kiến, nên gọi là Mạt-đà-ma.

Đức Phật liền nói kệ:

*Các pháp không có hai
Cũng lại không có ba
Trung đạo ấy đầy đủ
Gọi là đạo chân thật.*

M